

Matti Aho
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

3.8.2017

Matkakohde ja -aika: Parma, Italia 7.–9.6.2017
Kokouksen aihe: Risk Assessment Tools for the Safety of Global Food and Feed Chains ja EFSA:n Advisory Forum
Osallistujat Evirasta: Matti Aho

YHTEENVETO

DE eli BfR esitteli yhden iltapäivän seminaarissa kehittämiään riskinarvioinnin työkaluja ja yhteistyörakenteita EFSA:n kanssa solmitun raamisopimuksen puitteissa. Osa oli valmiita käyttöönotettavaksi, osa kehitysvaiheessa.

Neuvoa-antavan foorumin (AF) 64. kokous pidettiin Parmassa, EFSA:n päätoimipaikalla. Kokouksen pisimmät keskustelut käytiin EFSA:n ja jäsenvaltioiden kansainvälisestä aktiviteetistä sekä uusista riskinarviointihankkeiden rahoitusmahdollisuuksista. Kasvinterveysasioita käsittelevä paneeli ja yksikkö esittäytyivät. Päätettiin hyväksyä tehtävänanto uusielintarvikeasioita käsittelevälle tieteelliselle verkostolle. Pohdittiin muuntogeenisiä tuotteita käsittelevän tieteellisen verkoston tehtävänantoa.

Työseminaari

BfR esitteli iltapäivän seminaarissa:

1. raamisopimuksen EFSA:n kanssa,
2. jälkikäteiseen jäljittämiseen tarkoitettua FoodChain-Lab -ohjelmaa,
3. riskinarviointimalleja tallentavan pankin prototyyppiä,
4. pyrkimystä käyttää nykyistä laajemmin epävarmuuden analysointia (eli probabilistista riskinarviointia) ja
5. alueellisia verkostoja kriisivalmiuden parantamiseksi.

Kohdista 2.-5. järjestettiin työpaja, jossa kerättiin seminaarin osallistujien lisäopastusta aiheisiin. BfR on kiinnostunut saamaan jäsenvaltioista kumppaneita aiheiden jatkokäsittelyyn.

Kokouksen kulku

IS, MT, LT, RO, PO, SI ja ME eivät olleet edustettuna. FR ja BU olivat varaedustajan varassa. Kokouksen puheenjohtajana toimi pääjohtaja Bernhard Url. Puheenjohtaja pyysi jäseniltä ehdotuksia strategisista aiheista seuraaviin kokouksiin.

Pääjohtajan vierailuohjelma ja sen käynnistämät hankkeet

EFSA:n Url oli ollut ennen kokousta BU:n ja IS:n vieraana. Tapaamisista saatiin lyhyt selvitys.

DK raportoi riski-hyöty-analyysiä käsitelleestä seminaarista, joka järjestettiin 3.–5.5. Kööpenhaminassa. Paikalla oli ollut 24 edustajaa 10 eri jäsenvaltiosta.

ES raportoi ciguatera-myrkkyä käsittelevän hankkeen edistymisestä, kiitti vastauksista kyselyyn ja toivoi vielä lisää kontaktihenkilöitä.

DE raportoi edellisen iltapäivän työseminaarin tuloksista. Keskustelussa pohdittiin riskinarviointimallien avoimuutta ja sitä voisiko malleja varastoida EFSA:n kehitysvaiheessa olevaan Knowledge Junction -järjestelmään. Kokouksen lopun keskustelussa jäsenvaltioille luvattiin lisäinformaatiota Knowledge Junction -hankkeesta.

Keskustelussa kysyttiin Data Stewards -hankkeen edistymisestä. EFSA:n Hans Verhagen totesi, että pilotointiin suunnitellut viisi jäsenvaltiota ovat mukana. Käytävillä DE:n edustajat mutisivat, että hanke on teettänyt odotettua enemmän töitä, tosin työtä, joka olisi joka tapauksessa ollut edessä.

Raportti viestinnästä

EFSA:n Barbara Gallani raportoi EFSA:n ja uuden viestintäverkoston työn viimeaikaisista tuloksista. Sidosryhmäfoorumi oli ollut koolla 30.–31.5. ja verkosto oli pitänyt tapaamisen hetkeä ennen AF:n kokousta. Gallani ehdotti, että seuraava EU Insights -tutkimus kohdennettaisiin sokerikysymyksiin, edellinen oli tarkastellut näkemyksiä mikrobilääkeresistenssistä. Keskustelussa ehdotus sai tukea, joskin SE totesi, että mielipide lisäystä sokerista on tulossa vasta 2019. Keskustelussa toivottiin sekä laadullista tutkimusta (FI, DE) että EU Barometrin käyttöä (NL). Asiaa tarkastellaan uudelleen AF:n ja viestintäverkoston yhteiskokouksessa.

Kansainvälinen ja liittymistä edeltävä yhteistyö

DE raportoi AF:n keskusteluryhmän työstä. Se, mitä luetaan kehittyvien valtioiden riskinarvioinnin kapasiteetin kehittämiseksi, on herättänyt kiinnostavaa keskustelua. Seuraava tapaaminen on 28.–29.6. Berliinissä.

PT esitteli virastonsa laajaa kansainvälistä yhteistyötä portugalinkielisessä maailmassa.

HR kuvasi EU:hun liittymiseen liittyvää yhteistyöpolkuaan. EFSA:n Stef Bronzwaer totesi, että liittymistä edeltävän yhteistyöohjelman rahoitus on varmistumassa seuraavaksi 18 kuukaudeksi.

EU:n koulutusverkoston esittely

EMAn Sheila Kennedy esitteli kunnianhimoisen ohjelman. Keskustelussa pohdittiin, kuinka ohjelmaa voitaisiin hyödyntää riskinarvioinnin kapasiteetin kehittämisessä ja miten tämä voitaisiin kytkeä olemassa oleviin ohjelmiin (BTSF, TAIEX jne.).

Kysely EFSA:n panelistien työnantajille

EFSA:n Hubert Deluyker raportoi kyselyn vähemmän yllättävistä tuloksista. Keskustelussa pohdittiin jälleen kerran EFSA:n riippumattomuuspolitiikkaa ja paneelijärjestelmän kestävyyttä.

EFSA:n Juliane Kleiner muistutti panelistien hausta.

Jäsenvaltioiden ja EFSA:n tuoreet riskinarviointimandaatit

EFSA:n Hans Verhagen tarkasteli listausta ja mainitsi GR:n hankkeen ostereiden noroviruksista, NO:n CWD-hankkeen, FR:n AMR-hankkeen ja DE:n neuro- ja syanotoksiinihankkeen. Hän pyysi jäsenvaltioita ilmoittamaan hankkeistaan koskien beta-metyyli-amino-L-alaniinia (BMAA). NO esitteli CWD-hankkeen tuloksia. CY esitteli nitraatin saantihankkeen tuloksia. Hankkeessa oli käytetty IMPRORISK-mallia, joka ei sisällä epävarmuusanalyysiä. DE esitteli RESET ja MedVet-Staph -hankkeita. Keskustelussa todettiin tervetulleeksi näissä hankkeissa käytetty holistinen lähestymistapa. EFSA:n Marta Hughes viittasi tuoreisiin selvityksiin mikrobiologisen riskin perustasosta, joskin MRSA-tasoa koskevat tiedot ovat vielä puutteellisia. Stef Bronzwaer ideoi AMR:n käsittelemistä erillisessä konferenssissa.

Juliane Kleiner esitteli luonnoksen dokumentista, joka kuvaa menettelytapaa, jolla jäsenvaltio pyytää EFSA:n mielipidettä. Keskustelussa dokumentti todettiin asialliseksi, joskin lyhyt kommentointiaika vielä jätettiin.

EFSAn Guilhem de Seze raportoi valmistelusta koskien BPA- ja glyfosaattimielipiteiden uudistamista. EFSAn ja ECHAN valmistelu on synkronoitu. Hän kertoi myös lisättyä sokeria käsittelevän mandaatin hyväksymisestä, työryhmän asettamisesta ja asetetusta aikataulusta (valmis viimeistään helmikuussa 2020).

Lopuksi keskusteltiin mandaatteja ja luonnosraportteja koskevan kuulemiskierroksen tarpeesta ja luonteesta. SE kertoi omasta käytännöstään ja UK lupasi jakeluun oman menettelytapaa koskevan dokumenttinsa.

Hormonihäiriöiden arviointia koskeva ohjeistus

EFSAn Jose Tarazona kertoi konsultaatioprosessista, joka jatkuu. Tuloksia luvattiin esitellä AF:n joulukuun kokouksessa. Keskustelussa pohdittiin kuinka ohjeistusta voidaan tehdä, kun kriteereitä ei ole vielä vahvistettu poliittisella tasolla. Samoin pohdittiin, kuinka epidemiologista dataa voidaan ottaa osaksi arviointia. Hans Verhagen kertoi, että PPR-paneeli on juuri vastikään tarkastellut asiaa.

Kasvinterveyspaneelin ja EFSAn tukiyksikön esittely

Mike Jeger esitteli paneelin laajaa toimialaa ja saavutuksia. EFSAn Giuseppe Stancanelli esitteli tukiyksikön toimintaa. Keskustelussa pohdittiin ennakkoinnin menettelytapoja. Jeger ja Stancanelli kuvasivat tarkoitukseen kehitettyä mediaseurantajärjestelmää. Stef Bronzwaer muistutti teema-apurahan hausta, joka koskee ilmajälitteisten kasvintuhoojien leviämistä.

EU:n yhteinen riskinarviointiagenda

HU raportoi AF:n keskusteluryhmän työstä. Agendan hankkeiden priorisointi on osoittautunut vaikeaksi, koska se täytyy tehdä monella tasolla. Nyt priorisointi vaikuttaa tapahtuvan organisaation tasolla (joka voikin ehkä olla paras vaihtoehto), kun eri hankkeet keräävät yhteistyötahoja ja rahoitusta. Suunnitelmissa on AF:n ja Focal Pointien yhteinen kokous ja agenda käsittelevä konferenssi 2018. Tieteelliset verkostot voisivat hyödyntää agenda ja sitä voisi pitää esillä myös EU:n virastojen yhteenliittymässä (EU-ANSA).

COST

Puheenjohtaja Ángeles Rodríguez Peña esitteli järjestelmää kerrassaan perinpohjaisesti. COST tarjoaa rahoitusta verkostoitumiselle, mutta ei itse hankkeille. Laaja osallistumispohja on oleellista.

EU-ANSA

Hubert Deluyker esitteli EU:n virastojen yhteistyöelimen (EU-ANSA) toimintaa ja tavoitteita. Hieman epäselväksi jäi, miten jäsenvaltiot voivat osallistua vaikkakin osallistumista ohjausryhmään tarjottiin. FR näki mahdolliseksi edistää EFSAlle tärkeitä aihealueita HORIZON 2020 -ohjelmaan tämän elimen kautta. Keskustelussa ideoitiin myös DG Research and Innovation'in osallistumista AF:n tuleviin kokouksiin.

Tieteellinen verkosto uuselintarvikeasioille

EFSAn Valeriu Curtui esitteli uutta verkostoa koskevan tehtävänantoluonnoksen. Hän lupasi uudelle verkostolle myös tukea EFSAn puolelta. Ehdotus todettiin hyväksi.

Tieteellinen verkosto GMO-asioille

EFSAn Irina Olaru esitteli uutta verkostoa koskevan tehtävänantoluonnoksen. DE esitti, että dokumenttiin lisättäisiin viittaus muihinkin moderneihin tekniikoihin kuten geenieditointiin. Ehdotus todettiin hyväksi näin lisättyinä.

Asiakaspalaute – jäsenvaltioiden rooli

Hans Verhagen kertasi aiempien palautekierrosten tuloksen ja ehdotti, että 2017 kyselyyn osallistuvien jäsenvaltioiden piiriä laajennettaisiin ja kysymyksiä esitettäisiin myös riskinhallinnan päättäjille. Lisäksi ehdotettiin siirtymistä haastatteluista kyselyihin. Juliane Kleiner totesi, että ulkoisen arvioinnin yhteydessä saadaan vastaavaa palautetta jäsenvaltioista. Keskustelussa todettiin, että nämä kaksi hanketta on tarpeen synkronoida.

Jäsenvaltioiden esille nostamaa

IE:n uutta riskinarviointistrategiaa koskeva esitys jaettiin tiedoksi.

DE nosti esiin tarpeen luoda mekanismi, jolla voitaisiin varmistaa informaation kulku paneeleista ja verkostoista AF:n jäsenille. Todettiin, että asiaa on tarpeen valmistella.

EE esitteli lyhyesti puheenjohtajuutta koskevia kokoussuunnitelmiaan ja totesi, että seuraava AF:n kokous on Tallinnassa 3.–4.10.

Muut esille nostetut asiat

Bernhard Url raportoi, että EFSA:n riippumattomuuspolitiikkaa on nyt hieman trimmattu. Suurin muutos on nyt se, että myös jäsenmaiden asiantuntijoiden on annettava vakuutus jäävittömydestään.

DE kertoi ensitiedot 30.11.–1.12. järjestettävästä Past, Present and Future Challenges in Risk Assessment – Strengthening Consumer Health Protection -konferenssista. Järjestäjinä ovat BfR:n lisäksi NL:n NIFD, FR:n ANSES ja DK:n DTU.

NL raportoi uudesta kansallisesta tetrodotoksiinia koskevasta mielipiteestä.

AT raportoi EU-FORAn (koulutusohjelma) käynnistymisestä.

BE tiedusteli EMRISK-verkoston työstä. EFSA:n Ana Alfonso kertoi, että verkosto on päivittämässä 2011 kyselyyn perustuvaa tilannekuvaa.

JAKELU Eviran johtoryhmä, Pirkko Tuominen, Kirsi-Maarit Siekkinen
Jaana Husu-Kallio/MMM, Taina Aaltonen/MMM